

Gniazdo z huraganu

Karolina Freino, Joanna Kobyłt-Schodowska

Dokumentacja złożona do konkursu
na kuratorski projekt wystawy w Pawilonie Polskim
na 61. Międzynarodowej Wystawie Sztuki
w Wenecji w 2026 r. (fragment)

KONCEPCJA WYSTAWY W PAWILONIE POLSKIM
NA 61. MIĘDZYNARODOWEJ WYSTAWIE W WENECJI W 2026 ROKU

Koncepcja wystawy

Gniazdo z huraganu — wystawa przygotowana na Pawilon Polski w Wenecji — to wielowarstwowa wideoinstalacja, której centralnym elementem jest hipnotyczny, nasycony czerwienią, purpurą i złotem obraz narodzin pisklęcia gołębia, zarejestrowany za pomocą kamery termowizyjnej. Technologia ta, powszechnie kojarzona z militarnym nadzorem, polowaniem czy kontrolą graniczną, zostaje tu przekształcona w narzędzie empatii: ujawnia intymne ciepło życia, intensywność biologicznego procesu, pulsującą obecność ciała. Ten płomienny obraz życia rodzącego się w ciszy nawiązuje formalnie do ikonografii mitologicznego Feniksa — ognistego ptaka wiecznego odrodzenia — jednak zamiast heroicznego lotu ku górze, oglądamy mozolne, cielesne wydobywanie się z jaja, kruchy i wytrwały akt woli życia.

Tytuł ekspozycji zaczerpnięto z wiersza Andrei Gibson, amerykańskiej osoby tworzącej poezję i działającej społecznie. Frazę *It is absolutely possible to make a nest of a hurricane*¹ można odczytać jako metaforyczne wezwanie do budowania przestrzeni troski i sensu w samym centrum kryzysu. Odwołując się do koncepcji radykalnej nadziei Rebekki Solnit, projekt afirmuje ideę przyszłości jako ciągle niedokonanej — nie tyle optymistycznej, co nieprzesądzonej. Nadzieja, rozumiana tu nie jako uczucie, lecz jako etyczna postawa, to akt wiary w możliwość zmiany, nawet w trudnych warunkach destrukcji. Nie jest ona eskapistyczna, lecz zakorzeniona w konkretności świata i naszych relacjach — z innymi ludźmi i poza ludzkimi osobami, z ekosystemem, z tym, co kruche i nieoczywiste.

Obecny w instalacji gołąb to figura o głębokiej warstwie symbolicznej. W tradycji judeo-chrześcijańskiej zwiastuje pokój, pojednanie, boską obecność — to pod jego postacią objawia się Duch Święty w scenie chrztu Chrystusa. W ikonologii Cezarego Ripy gołąb to atrybut czystej miłości, łagodności i duchowego poświęcenia. W poemacie *Feniks i gołąb* Williama Szekspira, ptaki te symbolizują idealną, metafizyczną jedność — nierozzerwalne połączenie prawdy i piękna, w którym *two distincts, division none*. Ich relacja to nie tylko alegoria miłości absolutnej, ale także zderzenie siły odrodzenia (Feniks) z cichą trwałością dobroci (Gołąb). Ich wspólna śmierć i przemiana stają się figurą dla idei, że z końca może narodzić się coś nowego, doskonalszego — opartego na trwaniu i etyce czułości.

Choć symbolicznie obdarzony atrybutami pokoju i pokory, gołąb jawi się dziś przede wszystkim jako stworzenie niepożądane, tzw. zwierzę uciążliwe (nuisance animals) niemal niewidzialne w przestrzeni miejskiej. Wywodzący się od gołębia skalnego i zmieszany ze zabiegami hodowlanymi gatunek to alegoria adaptacji. Z jednej strony to działalność człowieka zmusiła go do porzucenia swojego naturalnego biotopu, z drugiej dała mu niezwykle możliwości rozwoju. Jego historia to opowieść o imponującej zdolności przetrwania, ale także o tym, że antropocentryczne miasto może zaoferować coś swoim pozaludzkim współmieszkańcom - może stanowić *repozytorium* bioróżnorodności. Gołębie od tysięcy lat towarzyszyły człowiekowi jako posłańcy, ofiary, towarzysze i narzędzia wojny. Współcześnie zamieszkują szczeliny,

¹ Andrea Gibson, *The Birds Wrote Me A Poem*, dostęp: 15.07.2025,
<https://andragibson.substack.com/p/birds-wrote-me-a-poem>

gniazdują na balkonach, gzymsach i karmią się tym, co porzucamy. Stają się zatem figurą tego, co wytrwałe, choć pozbawione splendoru — etosu codziennego trwania, nieheroicznego przetrwania w złożonym, antropogenicznym środowisku. W tym kontekście gołębie miejskie można także odczytać jako symbol czwartej natury — hybrydycznej, nieintencjonalnej przyrody, brudnej i bakteryjnej, która rozwija się na marginesach cywilizacji, w przestrzeniach zaniedbanych i nieplanowanych, współlistniejąc z ludzkim środowiskiem. To obraz trwałości i upor, które kwitną nie w blasku chwały, lecz w cieniu naszej codzienności. Termograficzna estetyka nawiązująca do ognistego Feniksa wnosi przedstawienie pospolitego ptaka w magiczną wizualność. Staje się próbą innego, ponownie zaczarowanego spojrzenia na aktorów naszego najbliższego otoczenia — krokiem w stronę stworzenia współczesnej mitologii. Wydaje się, że dziś potrzebujemy jej bardziej, niż kiedykolwiek wcześniej.

Gniazdo z huraganu to instalacja która wpisuje się postulat Koyo Kouoh wrzucenia niższego biegu - zmiany tonacji na molową. To akt wiary w to, że wystawa utrzymana w tym kluczu może wnosić - jak zostało to zawarte w oświadczeniu kuratorskim - *radość, odprężenie, ukojenie, nadzieję, transcendencję*.

Opis projektu

Projekt wystawy *Gniazdo z huraganu* przygotowanej dla Pawilonu Polskiego w Wenecji zakłada stworzenie immersyjnej instalacji wideo operującej kilkoma składowymi takimi jak: termograficzne filmy, dźwięk, zapach oraz architektura. W narożniku pawilonu powstanie drewniana konstrukcja spiralnie wijąca się na wzór leja, przywodzącego na myśl trąbę powietrzną i kształtem nawiązującego do gniazda. Ułożenie elementów odwzorowuje ruch wirowy, nadając formie dynamikę i napięcie. Konstrukcja zostanie uszczelniona ususzonymi roślinami ruderalnymi i synantropijnymi — porastającymi obrzeża cywilizacji — nawiązując tym samym do tradycyjnej techniki mszenia chat, znanej z architektury ludowej. Zabieg ten ma nie tylko wymiar estetyczny — poprzez wprowadzenie zapachu i zróżnicowanych faktur — ale także symboliczny: nawiązuje do opisanego w *Metamorfozach* Owidiusza cyklicznego rytuału Feniksa, polegającego na budowaniu gniazda z wonnych ziół. Jednocześnie afirmuje tzw. czwartą naturę — nieplanowaną, hybrydową formę przyrody, współlistniejącą z ludzkim środowiskiem.

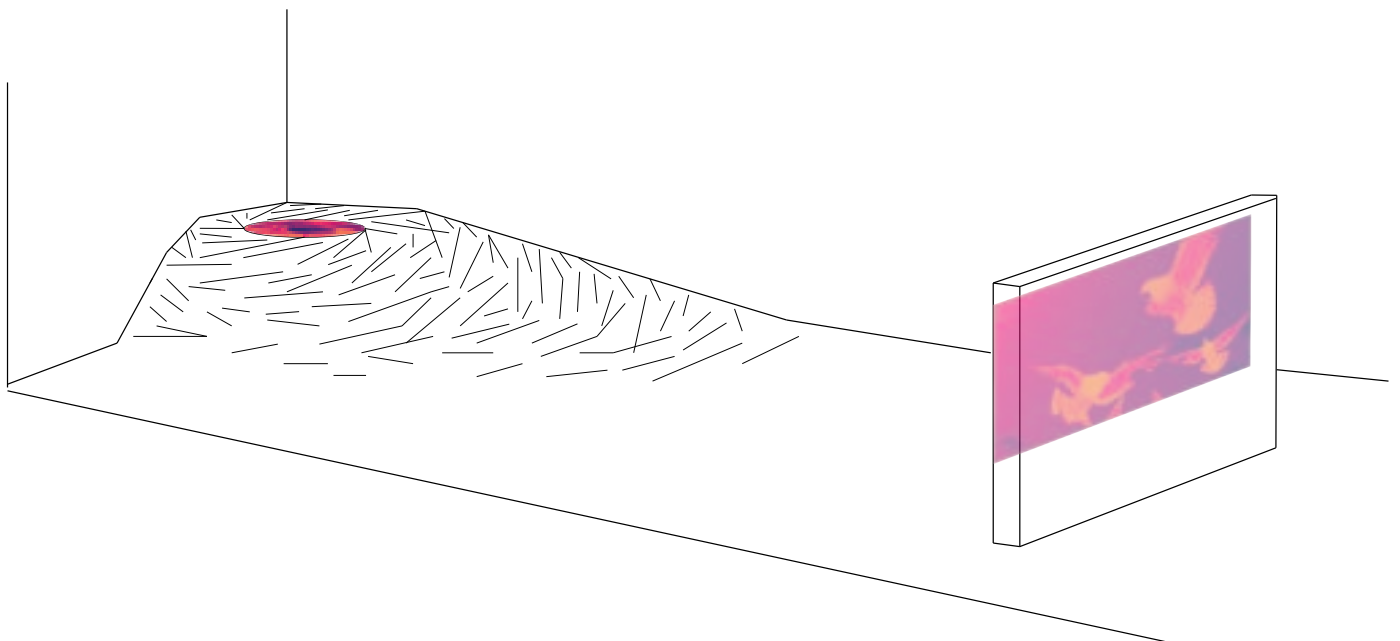
Środek tej konstrukcji wypełniać będzie sferyczny ekran będący połową kuli. Odbiorcy i odbiorczynie po wyjściu na platformę spoglądać będą w dół w pole termograficznej projekcji, która przedstawiać będzie wykluwające się piskłe gołębia. Kulista struktura stanowi bezpośrednie nawiązanie do 59 karty pochodzącej z średniowiecznego *Bestiariusza z Aberdeen* (Ok.1200 r.), na której przedstawiona została scena umierającego Feniksa gorejącego w płomieniach.

W drugiej części pawilonu, po lewej stronie od wejścia, na specjalnie zbudowanej ścianie działowej zostanie zaprezentowana druga projekcja – filmowy esej o bardziej narracyjnym charakterze, również nagrywany w podczerwieni. Skoncentruje się on na codziennym życiu gołębi: rytuałach godowych, tworzeniu par, aktach czułości, wysiadywaniu jaj, karmieniu piskląt i zdobywaniu pokarmu. Ujęcia te ukazywać będą zarówno gołębia miejskiego, jak i inne synantropijne gatunki, takie jak sierpówka czy grzywacz. Film dopełnia opowieść o procesie wykluwania, rozszerzając ją o to, co było wcześniej i co – być może – wydarzy się później.

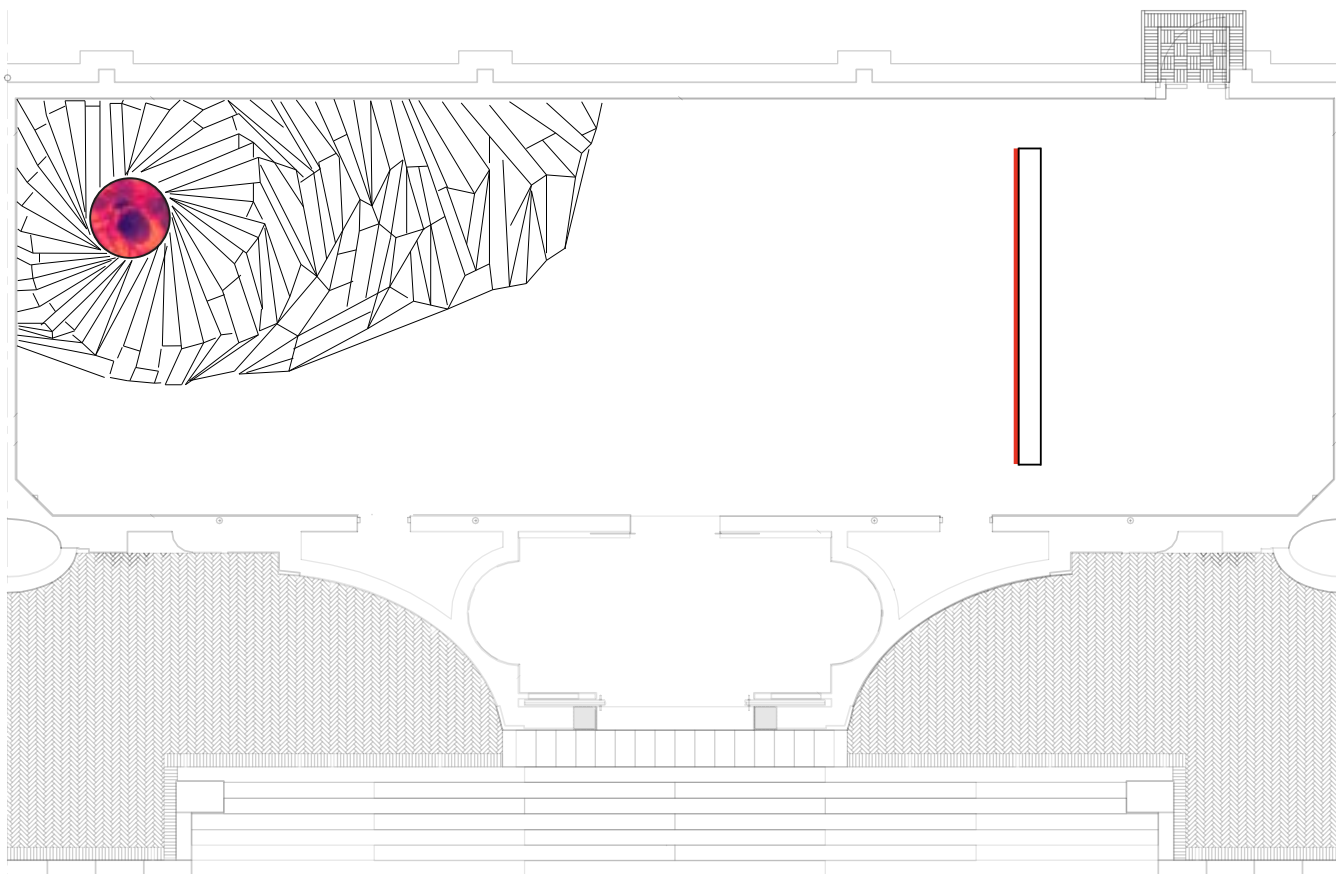

PRZYKŁADOWE TERMOGRAFICZNE ZDJĘCIE GOŁĘBIA, WYKONANE W RAMACH BADAŃ NAUKOWYCH.

Źródło: Tabh JK, Burness G, Wearing OH, Tattersall GJ, Mastromonaco GF. *Infrared thermography as a technique to measure physiological stress in birds: Body region and image angle matter*. *Physiol Rep*. 2021. <https://doi.org/10.14814/phy2.14865>

PERPEKTYWICZNY WIDOK NA PROJEKTOWANĄ WYSTAWĘ *GNIAZDO Z HURAGANU*

WIDOK Z GÓRY NA PROJEKTOWANĄ WYSTAWĘ *Gniazdo z Huraganu*

PRZEKRÓJ PODŁUŻNY PROJEKTOWANEJ WYSTAWY *Gniazdo z Huraganu*

EXHIBITION CONCEPT FOR THE POLISH PAVILION AT THE 61ST INTERNATIONAL ART EXHIBITION IN VENICE IN 2026

Exhibition Concept

Hurricane Nest — the exhibition proposed for the Polish Pavilion in Venice — is a multilayered video installation whose central element is a hypnotic image of a pigeon chick hatching, rendered in glowing reds, purples, and golds through a thermal imaging camera. This technology, commonly associated with military surveillance, hunting, or border control, is here reimagined as a tool of empathy: it reveals the intimate warmth of life, the intensity of a biological process, the pulsing presence of a body. This flaming vision of life emerging in silence formally echoes the iconography of the mythical Phoenix — the firebird of eternal rebirth — but instead of a heroic ascent, we witness a slow, embodied struggle to break free from the shell: a fragile, persistent act of life's will.

The exhibition title is drawn from a poem by American poet and activist Andrea Gibson. The phrase *It is absolutely possible to make a nest of a hurricane*¹ can be read as a metaphorical call to build spaces of care and meaning at the very heart of crisis. Referencing Rebecca Solnit's concept of radical hope, the project embraces the idea of the future as perpetually unfinished — not so much optimistic as undecided. Hope, understood here not as a feeling but as an ethical stance, is an act of belief in the possibility of change, even amid destruction. It is not escapist, but rooted in the concreteness of the world and in our relationships — with other humans, nonhuman persons, ecosystems, and the fragile and the overlooked.

The pigeon, present throughout the installation, carries a profound symbolic resonance. In the Judeo-Christian tradition, it signals peace, reconciliation, divine presence — the Holy Spirit appears as a dove in the baptism of Christ. In Cesare Ripa's iconology, the dove is an attribute of pure love, gentleness, and spiritual devotion. In William Shakespeare's poem *The Phoenix and the Turtle*, the two birds symbolize ideal, metaphysical union — an indivisible connection of truth and beauty: *two distincts, division none*. Their relationship embodies not only the allegory of absolute love but also the convergence of rebirth's power (Phoenix) and the quiet endurance of goodness (Dove). Their shared death and transformation become a figure for the idea that from endings something new and more just may emerge — grounded in persistence and an ethic of tenderness.

Though symbolically endowed with the attributes of peace and humility, the pigeon today is primarily seen as an undesirable creature — a so-called nuisance animal, nearly invisible in the urban landscape. Descended from the rock dove and shaped by human-directed breeding, it is a living allegory of adaptation. On the one hand, human activity forced it to abandon its natural biotope; on the other, it provided new opportunities for growth. Its history is one of impressive resilience but also of the anthropocentric city as a potential *repository* of biodiversity — offering something to its more-than-human co-inhabitants. Pigeons have accompanied humans for millennia: as messengers, sacrifices, companions, and tools of war. Today, they inhabit crevices, nest on balconies and ledges, and feed on what we discard. They thus become a figure of perseverance without glory — an ethos of everyday endurance, non-heroic survival within a complex, human-shaped environment.

In this context, the urban pigeon can also be read as a symbol of fourth nature — hybrid, unintentional, messy, and bacterial — a form of nature that emerges in the neglected, unplanned spaces of civilization,

¹ Andrea Gibson, *The Birds Wrote Me A Poem*, accessed July 15, 2025, <https://andregibson.substack.com/p/birds-wrote-me-a-poem>

coexisting with human infrastructure. It is a vision of persistence and determination that thrives not in the spotlight of greatness, but in the shadows of our daily lives. The thermographic aesthetic, evoking the fiery Phoenix, casts this common bird into a visual register of wonder. It becomes an attempt to see differently — to re-enchant the familiar actors of our surroundings. It is a step toward crafting a contemporary mythology — something we may need now more than ever.

Hurricane Nest is an installation that responds to Koyo Kouoh's call to *downshift* — to change the key to a minor one. It is an act of belief that an exhibition shaped in this register can indeed offer, as the curatorial statement suggests, *joy, solace, hope, and transcendence*.

Project Description

The exhibition project *Hurricane Nest*, prepared for the Polish Pavilion in Venice, envisions the creation of an immersive video installation composed of several interrelated elements: thermal films, sound, scent, and architecture. In one corner of the pavilion, a wooden, spiral structure will be erected, shaped like a funnel reminiscent of a tornado, evoking the form of a nest. The arrangement of its components mimics a swirling motion, imparting a sense of dynamism and tension to the form. The structure will be sealed with dried ruderal and synanthropic plants — species growing on the fringes of civilization — referencing the traditional technique of *mszenie* (sealing log walls with organic matter) known from vernacular architecture. This gesture serves not only an aesthetic purpose — by introducing scent and varied textures — but also a symbolic one: it alludes to the cyclical ritual of the Phoenix described in Ovid's *Metamorphoses*, in which the mythical bird builds a nest from aromatic herbs. At the same time, it affirms the notion of fourth nature — an unplanned, hybrid form of nature that coexists with human environments.

At the center of this approximately one-meter-high structure will be a spherical screen, a hemisphere with a diameter of 1.5 meters. Viewers stepping onto the platform will look downward into the thermal projection field, which will depict a pigeon chick emerging from its egg. The spherical form directly references folio 59 from the *Aberdeen Bestiary* (c. 1200), which portrays the Phoenix perishing in flames.

In the second part of the pavilion, to the left of the entrance, a second projection will be shown on a specially constructed partition wall — a film essay with a more narrative character, also filmed in infrared. This video will focus on the daily life of pigeons: courtship rituals, pair bonding, acts of tenderness, egg incubation, chick feeding, and foraging. The footage will feature both the common city pigeon and other synanthropic species such as the collared dove and the wood pigeon. This film complements the story of hatching, expanding it to include what came before — and what may come after.